

Juristische Grundlehre 100

International workshop on the 100th anniversary of the publication of Felix Somló's *Juristische Grundlehre*

10 November 2017.10.00-15.00

Abstracts

Felix Somló's *Juristische Grundlehre* was published 100 years ago by Felix Meiner Verlag, Leipzig. The question is, as one of the reviewers of a recent book on Somló put it: Does Somló belong entirely to the past or is there a possibility for a 21st century dialogue with his work?

The organisers of the conference believe that it is possible to start a dialogue with the *Grundlehre*, and this conference could be a good starting point for this dialogue.

The *Grundlehre* is Somló's *magnum opus*, which has been labelled as a piece within the series of the "general legal theories" (*Allgemeine Rechtslehre*) – a genre that blossomed in German-speaking legal science at the end of the 19th century. *Grundlehre* is a special work from several points of view. If we see it as an *allgemeine Rechtslehre*, this is the last in this genre. Yet it is also the first book on the Continent that is based on John Austin's "command" theory. This book is the entrée of neo-Kantianism into Hungarian legal philosophy. Moreover, Somló prepared an excerpt from his book, which was used as a textbook, the first neo-Kantian jurisprudence university textbook in Hungary.

Andreas Funke

(Friedrich-Alexander-University, Erlangen-Nürnberg)

What's left? Felix Somló's impact on legal theory and on legal doctrine.

Somló's *Juristische Grundlehre* is without a doubt a masterpiece of legal theory. It has soon become a classic of legal positivism and analytical jurisprudence. But what exactly is its contribution to legal theory? This is the core issue of my presentation. I will concentrate on the reception of Somló's book in the German post-war legal theory. In doing so, I will critically assess the prevailing Somló-stereotypes (Somló the neo-kantian, Somló the naturalist etc.). Some of his genuine ideas are still present and, surprisingly, this is also the case in the German doctrine of public law.

Trevor Wedmann: (University of Leipzig): The Concept of Law and its Meaning in the *Juristische Grundlehre*

Trevor Wedmann

(University of Leipzig)

The Concept of Law and its Meaning in the Juristische Grundlehre

Somlo sets himself apart from his Neo-Kantian peers by following the Austinian definition of law as norms issued by a habitually followed, comprehensive, and continuous power. (§34) Since this terminological starting point has become ubiquitous in legal theory today, Somlo's *Juristische Grundlehre* is uniquely positioned for providing important Neo-Kantian perspective to the contemporary debate about the nature of law and legal systems.

In discussing one possible path for influencing the contemporary debate, I would like to focus on a passage from §42 of the *Juristische Grundlehre*:

Der Gegensatz vom positiven Recht ist nicht das ideale oder richtige. Dem richtigen steht das unrichtige gegenüber. Das sogenannte positive kann aber sowohl richtig als auch unrichtig sein.

In contrast to natural law theorists, Somlo correctly denies in this section that there is a separate realm of “just laws” that exist independently of positive, or actually enacted, laws. As such, Somlo is very much in accordance with mainstream legal positivists today. However, Somlo then adds that the positive law can itself be both right and wrong, just and unjust. There is only one set of laws, i.e. those issued by the sovereign. In good Kantian tradition though, Somlo indicates that these laws are not merely factual, but also qualitative and depend on the volition and intentionality of both sovereign and subject.

In my paper I will analyse Somlo’s distinction between Rechtstext and Rechtsnorm (§60) in order to show that the content of the law cannot be reduced to simple empirical facts, but instead requires a contextual understanding of both legislator and subject, an understanding which must be gained through a process of normative evaluations and judgements.

Péter Sólyom

(University of Debrecen)

Der staatsrechtliche Positivismus und die Juristische Grundlehre (German language presentation)

Somló’s book is a classic of general legal theory. In my presentation, I will concentrate on the question of how this book relates to the debates of Hungarian public law. In particular, I am interested in the issue of how Somló’s theory is based on the Hungarian version of positivism of German public law, more specifically, on the theory of constitutional law which figures in the works of Ernő Nagy.

Zsolt Zódi

(Institute for Legal Studies, Centre for Social Sciences, Hungarian Academy of Sciences)

Somló and Austin: Building Blocks of Two Analytical Theories

As it is widely known Somló built his “Basic theory” (Grundlehre) to Austin’s analytical jurisprudence, and especially to his “command theory”. The presentation aims to dig deeper into the two authors’ intellectual relationship.

This relationship can be analyzed in several fields, and the presentation aims only to briefly reflect on four of these: namely 1. the methodology of legal sciences, and the role of legal science within law, 2. the different types of norms, (rules), and the place of legal norm within that 3. the definition and distinctive features of legal norm, and finally 4. the definition and the features of the issuer of the norms, - sovereign at Austin, Rechtsmacht at Somló.

Nagy J. Endre

(Semmelweis Egyetem)

Formálszociológiai alaptan:(Somló „jogi alaptanának” geneziséhez)

Somló Bódog ifjú korában lelkes tagja volt a Társadalomtudományi Társaságnak, és hittelt vallotta Herbert Spencer fejlődési tanait, ami miatt parlamenti interpelláció is volt ellene, s csak a kultuszminiszternek köszönhetette, hogy megtarthatta állását, aki a tanszabadságra hivatkozva mentette meg. Mindez 1903-ban történt. De Somló körülbelül 1910-ig még szociológusnak tekintette magát, akinek nevéhez fűződött a brüsszeli Solvay intézetben töltött két éves kutatómunka eredményeként megírt „Csere az ősi társadalmakban” című cikk is, amire még Kautsky is felfigyelt. Ám 1910-től Somló odahagyta a szociológiát és jogelmélet terére tért át, aminek eredménye lett az 1917-es Juristische Grundlehre. Ebben egy olyan jogi alaptant írt le, ami nem a pozitív jogok legáltalánosabb fogalmait

tárgyalja, hanem azok előttestét, azokat a fogalmakat, amik nélkül nem beszélhetünk jogról. Ráadásul ezt jogi alaptan elméletét léttudománynak, vagyis ontológiának fogja fel. És ez köti a történelem és társadalomtudományokhoz, amiben megőrződött a korábbi szociológiai szemléletmód is. Ebben olyan fogalomstratégiát követ, amit Simmel formális szociológiájához lehet hasonlítani, akit Somló kifejezetten meghivatkozik a *Juristische Grundlehre*-ben. A szerző azt igyekszik elemzéseiben bizonyítani, hogy az „alptan” fogalma Simmel formális szociológiájától kapta az ötletet, és ez vezette a jogi alptanhoz.

Szabó Miklós

(Miskolci Egyetem)

Párhuzamos pályarajzok. Somló és Hohfeld jogosultság/kötelezettség koncepciója

A „Somló 100” hívócímmel párhuzamosan találkozhatni a „Hohfeld 100” címmel is. A párhuzamosság több pusztán egybeesésnél, annál, hogy 1917 volt a *Juristische Grundlehre* és (életében) Hohfeld utolsó írása megjelenésének éve. A két pályát összekapcsolja egyrészt a közös indíttatás: John Austin hatása és erre a hatásra az analitikus jogfilozófia bevezetése egy addig (és aztán is) attól idegenkedő szellemi közegbe; másrészt a főműveknek számító írás (egyik) közös és jelentős toposza: a jogosultság/kötelezettség fogalmi problémája, s a probléma kezelésének messze mutató hatása. A problémafelvetés egyikük esetében sem „a semmiből” pattant elő, hanem a kor – az akkori századforduló – szellemi tevényéből fakadt. Feldolgozásukban azonban mindketten túlhaladtak ezen az indíttatáson, egymásétól is jelentősen eltérő eredményeik pedig mindmáig vitára érdemes tárgyat kínálnak számunkra. Az előadás egyrészt arra vállalkozik, hogy e két jogtudós pályautját párhuzamba állítsa és szellemtörténeti hatásukat és jelentőségüket is egybevetve értékelje; másrészt pedig a jogosultság/kötelezettség fogalmi kezelésmódját egybevetve azok különbözőségét, ennek lehetséges okait és teoretikus következményeit megnevezze. Remélhetőleg sikerül igazolni, hogy nemcsak az évforduló kegyelete, hanem az utókor figyelme is megilleti.

Takács Péter

(Széchenyi István Egyetem)

***Szladits Károly levelei Somló Bódoghoz. Szladits tanúvallomása a népbiztos perben (1920).
Kommentárok a szövegközléshez***

Az előadás két szövegközlés (levelek, bírósági jegyzőkönyv-részlet) kapcsán tesz utalásokat Somló és Szladits fiatalkori barátságáról és szakmai életútjuk különbségeiről.